

Izhaja vsak petek dopoldno. Izdaja konsorcij Maloga lista. Naslov: Mali list, Trieste, Cassella centro 87. — Urad: via Valdirivo 18-III.

Odgovorni urednik: dr. L. BERCE.

POSAMEZNA ŠTEY. 30 STOTINK.

NAROČNINA za celo leto 10 L., pol leta 5 L., četrt leta 3 L. - IZVEN ITALIJE celo leto 24 L., pol leta 12 L., četrt leta 5 L.

MALI LIST

TEDNIK ZA NOVICE IN POUČILJE

CENA OGLASOV IN OBJAV

Z 511. — 1 stolpec 4 L.
Pri 5 krpah — popusta, pri 10 kratni objavi — kratni objavi (pol leta) — 10% popusta, pri 20 kratni objavi (celo leto) 50% popusta.
Pri 80 stotink vsaka beseda v namestno 40 stotink beseda; v reklamah 60 st. beseda. Pri stalnem oglaševanju primeren popust.

Mali koledar.

Petek, 13. julija: Anaklet; Frančišek; Evgenij. — Sobota, 14.: Bonaventura; Just. — Nedelja, 15.: Vladimir; Henrik. — Ponedeljek, 16.: Karmelska M. B. — Torek, 17.: Aleš; Marcelina. — Sreda, 18.: Friderik (Miroslav); Kamil. — Četrtek, 19.: Vincencij Pavl. (Vinko). — Petek, 20.: Marjeta. — Sobota, 21.: Prakseida; Danijel.

MALE NOVICE.

Združevanje občin.

Občina Šebrelje na Tolminskem je pridružena cerkljanski. K ajdovski občini na Vipavskem se pridružijo: Dolotica, Lokavec, Planina, Šturje in Ustje.

Na severu.

Švedskega letalca Lundborga, ki je onikrat padel k ponesrečencem «Italije», rešil je zdaj nek drugi švedski letalec. — Ruski letalec Babuškin, ki se je bil za več dni zgubil, se je srečno vrnil na ladjo «Maligin».

Obsojeni komunisti.

Posebno sodišče v Rimu je pred kratkim sodilo 21 komunistov iz Brešije. Od teh je bilo 11 obsojenih na skupnih 58 let in 6 mesecev. Eden je dobil 16 let, drugi manj.

Ferrarin in Del Prete

sta srečno prevozila v enem poletu pot iz Rima v Brazilijo. Vozila sta 47 ur in 36 minut. Ustavila sta v Tourosu, od tam sta se napotila v Port Natal, kjer so ju slovesno sprejeli. Na dolžino sta prevozila 7150 km, ne da bi se bila vmes kje ustavila.

Prebivalstvo triaške dežele.

Rodilo se je: a) v aprilu v Trstu 316, na deželi 229, skupaj 545 otrok; b) v maju: v Trstu 284, na deželi 193, skupaj 477 otrok; c) v juniju: v Trstu 322, na deželi 169, skupaj 491 otrok.

Umrlo je: a) v aprilu: v Trstu 321, na deželi 124, skupaj 445 oseb; b) v maju: v Trstu 267, na deželi 108, skupaj 375 oseb; c) v juniju: v Trstu 263, na deželi 87, skupaj 350 oseb.

Porok je bilo sklenjenih: a) v aprilu: v Trstu 155, na deželi 43, skupaj 198; b) v maju: v Trstu 129, na deželi 38, skupaj 167; c) v juniju: v Trstu 139, na deželi 49, skupaj 188.

Nemška vlada

je na podlagi majskih volitev tako sestavljena, da imajo socialisti kancelarja in glavno moč v kabinetu. Od katoliškega centra je v vladi samo von Guerdard za promet. Njegova vloga je le opazovalna, centrom je odklonil odgovornost za vladno delo. Zunanji ministri so Stresemann od ljudske stranke, finance ima socialist Severing, notranje reči socialist Hilferding. Kancelar je socialist Müller.

Mehikanski predsednik.

Dne 1. julija so v Mehiki volili novega predsednika cele republike. Izvoljen je Obregon, znani general, ki je že bil za predsednika od 1920-1924. Sedaj je star 47 let. Mišljenja bo nekako istega kakor Calles, torej framason. Njegova politika pa utegne biti bolj zmerna. Bomo videli.

Belci divjaki.

V mestu Brookaver, Missisipi, so civilizirani Amerikanci vdrli v zapore ter zgrabili dva zamorca, ki sta bila v preiskavi pod sumom, da sta ranila s pištolo nekega belca. Divjaki so oba nesrečneža zvezali za vrat, privezali odzadaj za avtomobil, oddirjali iz mesta in tam zunaj oba obesili. — Pa pravijo, da ni hudica.

Kaj se primeri milijonarju.

V bankirskih krogih je bil po celem svetu znan Alfred Löwenstein (Levenštajn) iz Belgije. Bogat je bil tako, da je imel malokakšnega sebi enakega v Evropi. V lirah bi zneslo njegovo imetje, kakor ga cenijo danes, malo manj kot eno milijardo, kar je tisoč milijonov.

Löwenstein je imel velike naravne zmožnosti. Računal je baje začuda hitro in številk je držal v glavi kakor pesmičce. Cele bilance raznih podjetij je znal iz glave. Bil je pa tudi priden in vztrajen. Delal je takorekoč vedno. Včasih je kar v pisarni zadrževal sredi dela, pa spet nadaljeval.

«Pred smrtjo ne obvarje koža gladka, od nje nas ne odkupijo kupi zlata», poje Prešeren. Tudi Löwenstein je moral umreti. To se sicer prigodi vsakemu bančarju, a v takih čudnih okoliščinah pa vsakemu ne. Imel je svoje lastno zračno letalo, s katerim se je vozil po svojih opravkih. Nedavno se je bil napotil na Angleško, ker je snoval veliko gospodarsko ofenzivo proti nekim ameriškim nagajivcem, ki so ga izpodkopavali. V sredo 4. t. m. se je spet iz Londona odpeljal po zraku proti francoski strani. Z njim je bilo na letalu še šest oseb: pi-

lot, mehanik, zasebni tajnik, dve strojepiski in sobar. Med potjo se je Löwenstein, tako slovi poročilo, odstranil za hip iz skupne sobe, da gre na stranišče, od koder se pa ni več vrnil nazaj. Zasebni tajnik, ki ga je pogrešal, je preiskal letalo, a brez uspeha; Löwensteina ni bilo več nikjer na letalu.

Ce je novica resnična, je mož padel z letala v morje. Zakaj? Pravijo, da ponesreči ni lahko pasti ven. Ali je sam skočil v smrt? Pravijo, da mu ni bilo sile in da ni bil videti prismojen.

Kaj pa če novica ni resnična? To je gotovo, da so brž po tem dogodku močno padle na borzah delnice Löwensteinovih podjetij. Morda je imel lisjak pripravljene slavnate može, da papirje pokupi dober kup za njegov račun. Na ta način bi se ameriški spekulanti obrisali pod nosom, potem bi se Löwenstein našel živ in zdrav ter bi večino delnic držal trdno v rokah. Veliko jih je, ki mislijo, da je tako naredil. No, če je to pot prevaril svet, smrti ne bo prevaril, kadar bo zares potrkala. Tada bo pa tudi brez letala priletel na tehtnico sv. Mihaela.

Osebnosti.

Č. g. Karel Musizza, kanonik v Kopru, je bil pred kratkim v Gradcu promoviran doktorjem bogoslovja. — Dr. Vladimir Glaser, koncipient v Gorici, je napravil v Trstu odvetniški izpit. Castitamoi!

Razveseljiv napredek.

Odlično katoliško glasilo Hrvatov, «Narodna Politika» v Zagrebu, javlja da bo z novim letom začela izhajati dnevno. Veseli nas, da realno mišljenje tudi pri hrvaških katoličanih zmaga nad dolgočasnim teoretiziranjem. V delu je rešitev.

Francoska moč na morju.

Zadnje dni junija so imeli Francozi velike pomorske vaje. Ob zaključku je bila dne 3. t. m. velika parada, pri kateri je sodelovalo čez 100 bojnih ladij.

Nedolžno veselje za stare ljudi.

Na češkem so ob začetku republike pred 10 leti odpravili vse plemiške naslove (grof, baron itd.) Zdaj so prišli na drugo misel in bodo spet vpeljali te vrste odlikovanja za tiste, ki so si pridobili zaslug za domovino.

Hitro v Egipt.

Lojzdovo podjetje v Trstu je baje sklenilo zgraditi veliko moderno ladjo za najhitrejši ekspres iz Trsta v Aleksandrijo.

Nesreča na železnici.

Blizu železniškega križišča Darlington na Angleškem sta trčila vkup en polniški in en tovorni vlak. Bilo je 22 mrtvih in 47 ranjenih.

Če prerado gorl.

V Trstu se rada vname kakšna botega. Kriva je menda suša. Tako je nedavno gorelo v neki trgovini jestvin. Ognjegašci so prehitro pridrveli in ogenj udušili. Pri tem so našli sumljive reči. Blaga je bilo v štacuni za 2000 lir, zavarovana pa je bila za 16.000. Lastnika so pripravili.

Podgane objedle otroka.

V Milanu so v neken siromaškem stanovanju podgane objedle novorojenega otroka — 11 dni mu je bilo — tako da ga je mati našla mrtvega v postelji.

Politična razporeka.

Rumunski prestolonaslednik Karol je bil poročen z grško princezino Heleno. Iz tega zakona je sedanji kralj, mladoletni Mihael. Zakon sam je bil dejansko že davno raztrgan, ker je Karol očitno pobegnul z drugo žensko, neko Lupescu. Ker je pa navzlic ti sramoti hotel vplivati na državno politiko tudi potem, ko je bil odstavljen, tedaj je Helena vložila tožbo za ločitev zakona. Po verski pripadnosti sta oba pravoslavna, o tožbi pa je razpravljalo svetno sodišče. Sedaj se je Karol iz političnih razlogov upiral razveljavitvi zakonske vezi, ker potem on izgubi še več političnih kaveljnov. Sodišče je zdaj razsodilo proti njemu ter izreklo, da on ni več zakonski mož Helene. Politika...

„Namen posvečuje sredstva“.

Jezuitom radi očitajo, da tako uče: «V dosego dobrega namena smeš uporabljati tudi grda in krivična sredstva, kajti dober namen jih posveti». — Tega sveda noben jezuitski bogoslovec ne uči, kajti grešnega in krivičnega sredstva ne more posvetiti niti najboljši namen. Ker se pa jezuitom večkrat očita tudi v tisku, da uče tako «jezuitovsko moralo», so jezuiti že večkrat obrekovalce tožili. Pred kratkim je bila taka pravda v Oslu na Norveškem. Sodišče, sestavljeno iz protestantov, in protestantovski izvedenci so dali jezuitom prav ter obsodili obrekovalce.

Pasja razstava.

Nedavno je bila v Turinu razstava psov. En pes, fox-terrier, je bil cenjen na 80 tisoč lir.

Konec roparskega življenja.

V Jugoslaviji je bilo šest roparjev Prpičeve bande obsojenih na smrt. Imeli bi že biti usmrčeni, pa zdaj so dobili orožniki v roke še sedmega tovariša, nekega Jeliniča. Dokler se še njegova sodba ne steče, bodo morali oni drugi počakati, ker bodo morali pričati v njegovih rečeh. Jelinič ima na vesti več umorov.

Kakor v Rimu.

V glavnem mestu Argentine, Buenos Airesih, biva 800 tisoč Italijanov, toliko, kolikor v Rimu.

Druga: lakomost.

Družina Vukovac v vasi Grku na Srbskem je živela od nekaj staro zadržno življenje na skupnem družinskem posestvu. Nedavno tega pa so se začeli nekateri člani zadruge trgati in puliti med seboj za razdelitev premoženja. Oni dan je nastal med njimi poboj. Bila sta mrtva dva straniča Nikola in Teodor in še 80 letna Nikolajeva mati. V boj je posegla vas in razorožila razsrjene zadruge; nekaj je bilo ranjenih. Orožništvo je krivec zaprlo.

Nezanesljivi slon.

V Rimu imajo v živalskem vrtu že 18 let slona, ki ga kličejo «Toto»; težak je kakih 40 stotov. Včasih ga nenadoma prime slaba volja. Dne 2. julija je zgrabil enega strežaja in ga vrgel čez ograjo; strl mu je prsni koš z rilcem in strežaj je dobil tudi pri padcu hude poškodbe, tako da je kmalu izdihnil. To je že drugi «uboj», ki ga je «Toto» zakrivil.

Lastnina ključ gospodarja.

V Sidneju so razkladali ladjo. Med drugim blagom je bil tudi zabož budilk. Ker se je zabož nakoliko poškodoval, so ga postavili na stran, da bi ga kasneje popravili. Toda težake so bleščeče budilke tako mamile, da je skrivoma pristopil zdaj eden pa zopet drugi, vzel iz zaboža budilko ter jo skrtil v svojo culico, kjer so imeli kruh in drugo. To je tiho opazoval pristaniški uradnik. Skrivoma je šel preiskavat delavske culice in kjer je našel budilko, jo je navil za par minut čez poldne, in sicer vsako za eno minuto kasneje. Budilke je nato lepo zopet zavil in jih pustil na mestu.

Prišel je poldan. Težaki so pustili delo, šli vsak po svojo culico ter se napotili drug za drugim preko ozkega mostiča z ladje na obalo. Tu jim je stopil nasproti pristaniški redar — in v tem trenutku se je oglasila prva budilka v culici, za njo druga in tretja... Težaki so prebledeli, kakor bi bili zaslišali angelško trobento na sodni dan.

Oblast je bila milostna in je dala veljati strah za kazen. Težaki so izročili ure in svobodno odšli. Toliko pa je gotovo, da se kake budilke nikdar več ne bojo dotaknili.

Državica.

O ruski državi so izšle uradne številke za l. 1926. Našteli so 147 milijonov prebivalcev. Ti prebivalci pripadajo 30 narodom. Slovanov je v Rusiji 123 milijonov: pravih Rusov 88 milijonov, Ukrajincev 31 milijonov, Kozakov 4 milijone.

OPOMBE.

Kakšno nedeljo priporočajo edinjaši?

V nedeljski Edinosti je uvodnik, kako treba nedeljo praznovati. Vodstvo Edinosti piše: «Ponekod si znajo nedelje tako lepo ustvariti. Grejo iz vasi, zapojejo, si povedo kako smešno, morda zapešejo kak ples, da jim preteče dan v zdravem veselju». Oficialno glasilo liberalne stranke priporoča torej za nedelje: petje, smešnice in ples.

Edinost in nedeljsko delo. — Edinost laže v uvodnem članku (1. julija) «Nedelja», da je Cerkev dovolila ob nedeljah lažja dela, kakor na pr. obiranje sadja, spravljanje sena, končavanje v nedeljskih jutrih tistih del, ki se v soboto niso mogla dovršiti. Edinost pove tudi vzroke, zakaj je Cerkev vse to dovolila: «To vse zato, da ne zastane tok in se dopolni ono, kar se je namenilo ali pa da se po nepotrebnem ne zapravlja čas». Kdo ve, kaj nato pravita ordinariata v Trstu in Gorici?

Kako je s politiko.

Kriza v Jugoslaviji.

Po vsem svetu se je pisalo o uboju v belgrajski skupščini, doprinešenem 20. junija. Čutili so povsod, da je to velika reč in da bo imela raznovrstne posledice. Tudi v državi sami so imeli vsi občutek, da se bo »kaj« zgodilo.

Predvsem so se Hrvatje čutili prizadete v svojem narodnem čustvu. Streljal je srbski človek, nasprotnik hrvaškega imena in ubil odlične zastopnike hrvaškega naroda. S krogla mi je govorila nacionalistična omejenost in nestrpnost, žalostna dedščina poganstva. Ni čudno, če so v prvem trenutku vsi Hrvatje zleteli pokoncu in zagnali vpitje, da je odmevalo po Evropi.

Če je ta prvi izbruh čustva umljiv, je pa treba obsoditi nadaljno gonjo proti Srbom kot nepolitično. Ni prav, da se zločin Puniše Račića očita vsem Srbom onstran Save kot nekakšen vsesrbski komplot proti Hrvatom. Četudi ima Puniša Račić prijatelje in somišljenike, vendar taki revolver-politiki predstavljajo le neznamen del srbskega naroda. Odgovorni srbski možje, na katerih sloni državna politika, niso slabši od svojih tovarišev po drugih glavnih mestih Evrope, preprosti narod pa tudi ni Hrvatom sovražen.

Pogrešeno je bilo torej, da se je po atentatu v skupščini začel nekakša plemenska gonja in ščevanje k sovraštvo. Pri tem pa ne gre pozabiti, da je hrvaško časopisje žalibog preveč pod vplivom Judov. Judom je vedno drago, če se druga ljudstva kavsajo med seboj, ker oni pri tem klobuke pobirajo in praznijo denarnice pretepačem. V Zagrebu je zato judovsko časopisje odprlo vse registre in svira strašno bojovite marše, da drasti kri že tako vročekrvnim Hrvatom. V tem trušču so Hrvatje na svojo škodo prezrili važna dejstva in zamudili nekatere ugodne trenutke. Le pogledjmo.

Opozicija na vrhu.

Opozicija, ki jo sestavljajo Radičevi »seljaki« in Pribičevići »demokratje« (»mečkodemokratska koalicija«), je že pred atentatom delala vladi sive lase in večkrat je bil govor, da bo treba vlado razširiti s tem, da se privzamejo zraven še Hrvatje. Ti pa so se bali vladne vade, ker se niso želeli zameriti volivcem z odobritvijo netunskih konvencij. Tako so splošno državno potrebo in korist podrejali zgolj strankarskim in volivnim ozirom. Ostajali so v opoziciji.

Po atentatu je moralna moč opozicije silno porastle. Tu in tam so se ljudje v znak protesta odrekli radikalni in Davidovičevi demokratski stranki, češ da so te stranke v celoti sokrvice ubojstva. Nekateri Davidovičevi ministri so ho-

teli za vsako ceno bežati iz vlade in silili, naj vlada odstopi. Opozicija je sklenila, da sploh ne prestopi več praga skupščine, dokler bo ta vlada. Kralj je ponovno govoril z Radičem in Pribičevićem. Vse je kazalo, da bo moral Vukičević pobrati svoje papirje in dati mesta novi vladi, v kateri bosta imela prvo besedo Stefan Radič in Pribičević.

Vse te nade so konečno padle v vodo največ po krivdi opozicije same.

Napake v politiki.

Prva napaka je bila, da so vladi očitali krivdo za streljanje v skupščini. Vpili so: Vlada morilcev mora odstopiti! Možje, ki so bili v vladi, tedaj nalašč niso hoteli tega »prijaznega« vabila slušati, kajti s tem bi tudi sami priznali, da se res čutijo krivi. Če se preveč vpije, se beseda slabše umeva. Vlada je torej ostajala gluha in odlašala z odstopom.

Druga napaka jugoslovanske opozicije pa je gostobesednost. Noč in dan samo »vlado mečejo« in gostole po časopisih, da »bo padla«, da »je pred padcem« itd. To »metanje« postaja že kar pusto in nima več prvotnega učinka na javnost. Tudi po atentatu se jim je preveč mudilo. Vlada oz. radikalna stranka je pa odgovarjala, da treba pred odstopom videti, kako se bo mogla nova vlada sestaviti. Zato da je treba počakati, da Radič ozdravi.

Največja napaka opozicije pa je bil vrišč proti ustavi. Vse je besno krišalo: Proč od Beograda! Mi hočemo svojo skupščino v Zagrebu, kjer se ne bo streljalo. Država naj se razdeli na dva dela, samo kralj naj bo skupen!

Zaigrane priložnosti.

Radiču so se med tem rane celile, politični položaj se je počasi bistril. Vladni tabor je pustil, da se je opozicija izkričala, nato pa je odstopil finančni minister Markovič. V tem času so imeli radikalc in Davidovičevi demokratje svoje posvete v klubih ter se izrekli za to, naj se da priložnost za sestavo ministrstva širše koncentracije. Tako je Vukičević na 4. julija podal demisijo kabineta, katero je kralj sprejel.

Nalogo sestaviti nov kabinet, je dobil isti dan radikalni oče Aca Stanojevič, najboljši zaupnik rajnega Pašiča. Takoj je šel posvetovati v bolnišnico z Radičem. Ta je pa odgovoril, da se sploh ne pogaja z ljudmi iz vladnega tabora. Stanojevič je sporočil kralju, da odloži nalogo. Nato je bil h kralju poklican Svetozar Pribičević. Po njem je dal kralj nalogo Stefanu Radiču, naj on vlado sestavi. Radič je odklonil, češ da s to skupščino ni mogoče delati, ampak da so potrebne volitve.

Tako je opozicija pokazala, da ji ni mar ne za konvencije, ne za državno posojilo, ne za mednarodni položaj drža-

ve, ampak le za volitve. Radiču se v sedanjem trenutku nudijo veliki volilni uspehi. Postal je narodni mučenik. Če bi bile zdaj volitve, bi on vse glasove dobil ter pomandral ostanke drugih strank med Hrvatji. Ob njem bi tudi Pribičević pridobil; le ta ima upanje zlasti v Sloveniji iztrgati ljudski stranki nekaj mandatov.

Nasprotni tabor je proti novim volit-

vam. Večno se tudi res ne more voliti. Potem pa pravijo, da bi se v volilni borbi še bolj razdražile strasti. Država potrebuje miru in sloge. Zunanji položaj ne dopušča, da bi se igrali volitve. To mnenje bo najbrž zmagalo. Tako je opozicija izgubila priložnost priti v vlado. Kako pa se bo nova vlada sestavila, nobeden ne more vedeti, ker se bo kriza vlekla in ponavljali razni poskusi.

Kaj nam z dežele pišejo

POVIR.

Komaj se poleže razburjenje radi kake nezgode, že se spet kaj novega začuje, kar povzroči v vasi nov strah. Dne 23. pr. m. popoldne je povozil vlak na železniškem prelazu med Povirjem in Merčami (pod Goro) nekega železniškega uslužbenca iz Trsta. Nesrečnež je šel čez železniški tir tik za tovornim vlakom in ni videl potniškega vlaka, ki je pridrvel v istem trenutku po drugem tiru, nasprotni. Lokomotiva ga je vrgla in strašno razmesarila, 6. t. m. pa bi se zgodila v Povirju kmalu podobna nesreča. Sinova posestnika Ivana Štoka iz Povirja št. 26 sta peljala s parom konj iz Divače voz strešnih korcev. Ko sta prispela na železniški prelaz, so se kolesa težko naloženega voza vgreznila v nanovo nasuti gramoz na tiru. Konja nikakor nista mogla voza izvleči. V tem so se tudi zatvornice zaprle in voz in konji so ostali v pasti. Ljudje, ki so bili slučajno navzoči, so stekli tovornemu vlakom, ki je prihajal iz Sežane, naproti, in so z vpitjem in mahanjem opozorili strojevodjo, da je vstavil vlak. Ker dela prog na tisti strani ovinček, ne bi mogel sam strojevodja pravočasno zagledati nevarnosti. Da se ne bi več dogajali slični ali še hujši slučaji, prosimo železniško ravnateljstvo, da nam na omenjenem prelazu postavi čuvaja ali na katerikoli način prepereči veliko nevarnost. Promet je tam zelo velik, kljub temu pa so zatvornice zaprte včas po celo uro. V tem slučaju moramo z vozovi čez oddaljeni most.

Če pa ima kdo celo tako smolo, da se mu zapro zatvornice pred nosom, se še vrniti ne more, ker voza na ozki poti ni mogoče obrniti. Večkrat pa se tudi zgodi da zdrvi vlak nimo pri odprtih zatvornicah.

KOMEN.

V našo cerkev zahajajo nekateri ljudje, ki ne znajo spoštovati hiše božje ne po božnosti drugih vernikov. Večkrat se sliši odzadaj mrmranje in glasne opombe na to ali ono reč. Ko duhovniki opominjajo, da naj se v nedeljo ne dela, godrnja kakšna surovina: »Seveda, duhovnom ni treba delati, kmet pa mora delati, če hoče živeti«. Pa letos je nedeljsko delo kaj slabe uspehe rodilo. Le pogledjte po polju in po travnikih! Sicer pa, komur je versko življenje zoprno, čemu hodi v cerkev dolčas prodajat? Splošna človeška uljudnost zahteva, da tudi nevernik, če v cerkev zajde, spoštuje ravnanje vernikov ter si kritiko prihrani. Kdor tega ne razume, je neolikan brus.

ZAGORJE na Pivki.

Kar se pri nas dogaja, spada že v pravljico. Od binkošti naprej je že 31 krat (reci: enaintridesetkrat) začelo gorjeti v Agatinovski hiši št. 1 v Zagorju.

V hiši ima nek Italijan skladišče oglja. Ljudje so vsi zmešani; dan za dnem so v strahu, da nastane velik ogenj; nekateri si niti ne upajo sena sušiti. Nevarnost je velika za celo vas, posebno sedaj, ko je vse presušeno; v bližini tiste hiše so slamnate strehe. Nekj moč je umrl, kakor ljudje sodijo, vsled razburjenja. Oblastvo, t. j. županstvo v Knežaku in orožništvo, je bilo že opozorjeno na to stalno nevarnost. Prosimo tudi tem potom, naj se energično kaj ukrene, da se nevarnost odvrne. Če ni mogoče priti na sled krivcem teh zažigov, naj bi se pa skladišče oglja premestilo kam drugam, kjer bi ne bilo nevarnosti za sosesčino.

TRNOVO-BISTRICA.

Dne 5. julija, so priredile dekleta tukajšne Marijine družbe igri: »Roža med trnjem« in »Škof zelja« Malo več živahnosti in pa igre bolj vsebine bi želeli prihodnjic! Saj križev in težav nam ne manjka v vsakdanjem življenju. Sicer smo pa Mar. družbi hvaležni in se priporočamo še za nadalje!

Vreme je kakor drugod tudi pri nas skrajno suho. Morda bi nam Bog le poslal dežja, če bi vporabljali nedelje le za skrb naših duš in če bi bolje izpolnjevali božjo postavo.

Meseca maja so zaprli v ječo tukajšnega kaplana č. g. Stadlerja, češ da je delal proti postavi, ker je bral pri šmarnicah o dolžnostih, ki jih imamo do materinega jezika. Po treh tednih navadne ječe, so ga izpustili z opombo, da je oproščen radi nezadostnih dokazov.

SUHORJE.

Pretekli teden je bela žena ugrabila v naši vasi dve žrtvi. Umrli je 82 letni Mihael Volk, p. d. Koželj. Zapušča zalujočo ženo, s katero je bil poročen 60 let. Dan pozneje umrla je Marija Šprohar, Meškovka. Zapustila je moža s petimi nepreskrbljenimi otroci. Pokojnim večni mir, preostalim naše iskreno sožalje.

DORNBERG.

Suša je vedno bolj občutna. Krompir in fižol je preč. Goličave so vse rjave in sežgane od pekočega solnca. Senu je poskočila cena. Veliko škodo je naredila burja, ki je škodovala tudi trti. Kaj bo, če se Bog ne usmili in pošlje dežja!

KRAS.

Nedeljska Edinost 1. t. m. piše o naši letini; omenja da je suša začela. To je prav, dasi bi bilo bolje rečeno, da imamo sušo že 14 dni. Potem pravi poročilo, da se trta naravnost sijajno drži. Proti takemu poročanju moramo protestirati v imenu resnice, ki je ta, da je letos zarod redek in mestoma slaboten. Edinost naj nikar ne daje zaslobe komu, da bi bili Kraševci zaradi »sijajnega držanja trt« še kaj bolj obdačeni.

PODLISTEK.

Gabroviška jama in njeni nekdanji prebivalci v prazgodovinski dobi.

Gabrovec je vas ob južni železnici na severni strani Proseka. Na dnu malega dolca se odpira žrelo jame; razteza se od zahoda proti vzhodu. Dolga je 190 m, široka 18-20 m in visoka 10-12 m. Nad vodom vzdiguje se veličastni, kakih 10 m. visok obok. V jamo se gre po kamenitih tleh in sicer 49 m proti severovzhodu in še 15 m proti jugovzhodu, da se pride do najnižjega mesta v jami, ki se nahaja 36 m pod površjem zunajnih tal. Od tu je jama 68 m daleč skoro popolnoma ravna; pokrita je z rdečo ilovico in blatna, ker se voda nabira na več mestih v majhne jamice. Jama ima mnogo lepih kapnikov, po tleh leži vse polno neizmernih skal in podrtih stebrov, tako, da se človekuzdi, kakor bi

licdil po ruševinah. Od stropa vise brezštevilni kristalni kapniki ali pa se spuščajo ob stenah navzdol, kakor bele zavese z zobčastimi robovi. Verjetno je, da je imela nekdanj jama še drug izhod, katerega so pa vdrte skale zamašile.

To jamo je l. 1884. preiskal Dr. Marchesetti ter našel v njej mnogo ostankov od prazgodovinskih živali in jamskih prebivalcev. Največ ostankov je našel od jamskega medveda in sicer skoro deset celih lobanj, petdeset dolenjih čeljusti in 310 posameznih zob. Poleg navadnega jamskega medveda pa je živela v Gabroviški jami tudi še neka manjša vrsta, ki je bila zelo podobna rjavemu medvedu. Zelo redek je bil jamski konj in veliki jamski pes. O jelenu in o konju se je našlo le malo sledov, tudi o manjših mesojedcih ne mnogo. Poleg vseh teh ostankov pa so ležale kosti od goveda, prašiča, ovce in koze.

Iz tega pregleda se vidi, da je bil Kras v starodavnih časih deloma z gozdi, deloma s travniki pokrit in sicer, da je bilo na njem mnogo več gozda nego

sedaj, kar dokazujejo mnogobrojni ostanke od jelena. Jamski ljudje so pustili tudi nekaj sledov za seboj, t. j. več kupov pepela in oglja 20-50 cm. globoko, potem debele, črepinje posod in ogorle ali pa razklane živalske kosti.

Od človeških kosti se v jami ni nič našlo, ker so trogloditi (jamski prebivalci) svoje mrliče drugod pokopavali. Ali četudi ni človeka samega zato pa govori njegovo orodje o njegovem življenju in njegovih navadah. On je bil v prvi vrsti pastir ter gojil mnogoštevilne črede koz in ovac. Poleg teh je redil tudi krave in svinje, ali psa še ni upitnil, niti konja ukrotil; šele v najnižjih plasteh gradišč se nahajajo tudi pasji in konjski ostanke.

S poljedelstvom se trogloditi niso pečali, pač pa so radi lovili razno divjačino po gostih gozdih v bližini svoje jame. Podajali so se večkrat pa tudi bolj daleč od svoje domačije, zahajali so dol k morskimi obali, ki je v ravni črti 2850 m oddaljena ter si nalovili mnogo rib in morskih mehkužcev, ki se pritepljajo k

lovrskim skalam ali pa žive v plitvi vodi. Ribariti še niso znali; tudi niso imeli mrež, ne odic. Posebno mnogo so si nalovili okusnih kamenic (oštrig) kakor pričajo dotične školjke v jami. Iz tega je razvidno, da je bilo nekdanj mnogo teh živali v tržaškem zalivu, a sedaj so skoro popolnoma izginile.

Trogloditi še niso poznali kovin, pa vendar so si izdelovali svoje orožje in orodje iz kamena in kosti tako mojstersko, kakor ne bi nobeden od nas zadel, ko bi moral v sličnih okolnostih živeti.

Prebivalci Gabroviške jame so živeli toraj v neolitični (novokamenni) dobi. Iz starejših dob se pri nas ni našla sled o človeku. Dr. Marchesetti je preračunal, da so začeli ljudje že mnogo pred dvatisoč leti bivati v Gabroviški jami.

Tudi l. 1890. je nadaljeval gori imenovani učenjak preiskovanje Gabroviške jame ter našel v njej več kamenitega in kostenega orodja, posebno pa krasno izdelano kladvo iz jelenjega roga; na tisoče pa zopet morskih školjk in drugih drobnarij.

Deseti brat v Tomaju in v Povirju.

Ko sva bila zadnjič vkup s Pepetom na Repentabru, sva se dogovorila, da se snideva na sv. Peter v Tomaju. Ker pa rajtenga brez birta ni nič vredna po mnenju hrenovskih furmanov, je tudi meni ta bot uneslo. Nekaj dni pred sv. Petrom sem dobil od Pepeta »šteteto« (obvestilo), da mu je Matilda zbolela in da ne more biti mož-beseda. Užaljen sem sklenil da bom tudi jaz ostal raje doma v zapečku, kakor pa da bi brusil pete po tomajskih ulicah.

Ker pa so drdrali mimo moje bajte avtomobili, koleslji in vozovi, vozeč izletnike na tomajsko šagro, zahotelo se je tudi meni po ljubem Tomaju. Dasi je bilo že precej pozno popoldne, nisem iskal bližnjice, ampak urezal sem jo skozi šmarje in križ proti tomajskemu mestu. Ko imaš zloglasno križko gmajno — kjer baje še dandanes napadajo kraški rokovančji kakega pijančka, vračajočega se s sezonskega sejma domov — in križ za seboj, misliš, da si v »Slovenskih goricah« na Štajerskem. Povsod hribčki, dolince in vinogradi; samo ličnih cerkve in belih zidanic pogrešaš!

Mislím, da mi bralci ne bodo zamerili, če tu navedem nekaj tomajske zgodovine. Sicer ne bode moja razprava bog zna kako učena, vendar naj mi bo dovoljeno spregovoriti nekaj besed.

Iz zgodovine tomajske župnije je malo znanega, ker je sredi osemnajstega stoletja pogorelo župnišče in tudi župni arhiv; rešili so le cerkvene matice in več starih pisem. Med temi tudi pismo (breve) tržaškega škofa Eneja Silvija Piccolomini, poznejšega papeža Pija II. o posvečenju duhovske cerkve in nekaterih oltarjev v podružnicah tomajske župnije.

Nekdaj je bila župna cerkev sedanja cerkev Matere Božje v Britofu, ki je bila prvotno posvečena sv. Petru. Sedanja župna cerkev, posvečena sv. Petru in Pavlu, so zgradili v sedemnajstem stoletju. Ta hiša božja je precej prostorna; krasi jo pet oltarjev. Pred cerkvijo se nahaja še lesen oltar sv. Florijana v naravni velikosti. Ne vem zakaj puščajo to starinsko umetnino na prostem, izpostavljeno vsem vremenskim nezgodam? Zraven te cerkve je bila še do novjših časov cerkva sv. Pavla, ki so jo pa ob priliki gradnje samostana šolskih sester podri.

V Tomaju so pastirali razni domači in tuji duhovniki, katerih imena je suhoporno naštevati. Važna oseba v tomajski zgodovini je dekan Urban Golmajer, ustanovnik zavoda šolskih sester in pa kraški zgodovinar, pok. Matija Sliš.

Na podolgstem griču, ob katerega vznožju leži Tomaj, je bilo že v prazgodovinski dobi gradišče; v rimskih časih pa naselbina, kar spričujejo starine najdene po njivah.

Ze iz starih časov imajo Tomajci na dan sv. Petra in Pavla, vsako leto slovesno službo božjo in semenj. Na ta dan pride v Tomaj najmanj polovico Kraševcev; nekateri iz pobožnosti, drugi pa iz radovednosti. Tako je bilo tudi letos.

Ko sem si dušo privezal pri birtu, »na Oglu«, sem šel zijala prodajat po Tomaju. Debele bukve bi moral napisati, ko bi hotel vse povedati, kar sem videl. Ob obeh straneh glavne tomajske ulice so bili postavljeni štanti, na katerih je bilo razpoloženo razno blago, potrebno in nepotrebno; tudi sladkarij ni manjkalo. Častno so bili zastopani lončarji, metlarji — dobre melle je dandanes marsikje potreba — in »merkantje« s suho robo. Še celo Ribenčan Urban je bil tam. Za praznit »briftošeljne« so bile na razpolago razne igre, kino in ples, brez katerega ne morejo biti Kraševci, posebno pa Tomajci. Okoli plesišča in po semnju so se šetale s svojimi fanti kraške device v raznobarnih kostumih in v prozornih globoko izrezanih blazah — zarobljen kmet bi rekel, da so »gosli kazale!«. Sredi Tomaja sem videl bivšega »bürgermaistra«, ki je nekaj Tomajcem »komandiral«, da so morali plesati po njegovi muziki štajeriš in polštertanc.

Da ne bi rekli kramarji, da jim nisem dal nič zaslužiti, sem kupil pri sezanskem Turku konjička, ki zadaj piska in pa rdeči srček za mojo Metko! S temi

odpustki sem jo urezal že v mraku po stranski poti proti. Kazljam in od tam drugi dan v Povir. Iz kazelske gmajne sem čul neko trobentanje. Mislil sem da je to kak srednjeveški postiljon ali kak cunjar. Kazeljski »briftragar« ki raznaša pošto po Vrheh, me je podučil, da je to ovčji pastir.

V nedeljo popoldne je vladalo praznično razpoloženje v Povirju. Od vseh strani so prihajale napudrane krakokrilke — daljne na kolesih s svojimi »šoceljni« — pa ne v cerkev, ampak na plesišče. Točno ob treh se je pričel plesni direndaj. Štampinov borjač je bil natlačen radovednega fulka. Tu niso bile samo takozvane razpeljanke, ampak tudi stare ženice, ki so ta dan obesile »roženkranc« na klin, in stari dedki s pipicami v ustih. Ko bi prišli ta dan cigani v vas, bi lahko pobrali vse klobase z dima. Plesalo in zvijalo se je po novi modí! Sezanski muzikantje so pihali na svoje instrumente kot za stavo; fantje so jim nosili vina na mizo neprenehoma, dobro vedoč da se sezanskim muzikantom kmalu instrumenti pokvarijo, če nimajo moče!

VELIKI REPEN.

Pisali ste že o suši, ki je tudi naš kraj zadela. Med tem je le še huje gospodarila. Krompirjeve njive so nekatere docela uničene. Skrbi nas, kaj bomo z živino, ker so vsa tla kakor požgana; otave ne bo, paša je zanič. Kam naj se obrnemo?

Iz DEKANSKE OBČINE.

Na dopis v Malem listu 1. junija ugovarjam s sledečimi pomisleki. Cene vina na debelo so bile v Dekanih dozdej 260-270 L za hl. Krčmarji so znižali ceno po gostilnah od 4,40 na 4 L. To je pivcem v korist, ni po v škodo gostilničarjem. Le-ti si bodo pomagali tako, da bodo pri nakupovanju dajali nižje cene vinogradniku. Škodo bo imel torej vinogradnik: vino bo moral ceneje prodajati, a svoje potrebščine, obleko, čevlje, živež, kupovati po visokih cenah kot prej. S stališča vinogradnikov bi se torej ne smela znižati cena vina, dokler se ne znižajo cene drugih reči in pa razni davki. Kmečko gospodarstvo nazaduje. Pred 10 leti, ob izmenjavi denarja, so imeli v vsaki hiši kakšen tisočak; zdaj se vsi tožijo, da imajo že preveč dolga. V prodajalnah ne morejo več dati na upanje. Pri posojilnicah leži preveč prošelj za posojilo, a ustreči se ne more, ker manjka vlog vsled pomanjkanja kmečkih dohodkov. Občinar.

RICMANJE.

Zopet je pričela sezona, ki nam omogoča, da se ponasamo pred svetom z našimi svilenimi, prozornimi in kratkimi oblekami. Posebno se je ponasalo in tekmovalo boterstvo o priliki sv. birme. Mi mladi smo princi, pa ne smemo štediti z oblekami, če tudi gredo našim starišem zaradi tega posestva »na boben«. Kdo se bo primerjal z nami? Po Ricmanjih so o priliki sv. birme švigali avti, akoravno pripadamo najnižjim slojem: tovarniškemu delavstvu, pericam, dnimaričam, kmetijstvu i. t. d.

Predminolo nedeljo smo imeli v Logu ples. Dovoljenje smo imeli samo za en dan, drugi dan pa smo kar tako natezali harmoniko in še cel dan in celo noč noreli. Tako napredujemo mi furbači.

DIVAČA.

Ob koncu šolskega leta je priredilo učiteljsvo tukajšnje šole običajno razstavo šolskih izdelkov. Razstavila so se povčini ženska ročna dela, risbe ter pismeni izdelki učencev, vmes je bilo tudi nekaj drugih ročnih izdelkov. Razstava je bila na splošno dobro organizirana in zanimanje za njo so pokazali tudi vaščani, ki so jo v povoljnem številu obiskali, kar priča, da so se te vrste razstav, ki jih prej nismo poznali, že dobro udomačile. Največjo korist od takih razstav pa imajo učenci sami, kajti nudijo jim priliko za medsebojno tekmovanje in vsled tega tudi za izpopolnjevanje svojih naravnih zmožnosti.

BUKOVJE pri Postojni.

Na dan sv. Petra in Pavla se je skupina fantov preveč napila v gostilni Jožefa Jurca. Ko so pozno ponoči odhajali, se je zaslislal na vasi grozen trušč. Drugo jutro so našli ljudje sredi vasi zvrnjen težak z lesom naložen voz. Prizadeta je Marija Bajc. Ali ni žalostno, da se mladež na tak način »zabava« na škodo bližnjega? Ne-vaščan.

AVBER.

Kakor smo že poročali, se je v našem okraju ustanovilo društvo tatov. Društvo je takoj po ustanovitvi začelo s svojim delovanjem. Naredilo je 4 poskuse in predstave, ki so se vse izvršno obnesle. Svoj peti poskus je društvo naredilo minul teden v Avberu. Ko je družina Fabjan (Stenarjeva) bila na polju, je dru-

štvo vdrlo v hišo in je odneslo popolnoma vso obleko in vse perilo vseh družinskih članov; škoda je par tisočakov. Društvo tatov bo kmalu imelo občni zbor, kjer bodo predsednik, podpredsednik, tajnik in blagajničar poročali v svojem delovanju. Kdaj in kje bo občni zbor, še ni znano.

KUBED-GRAČIŠČE.

Dasi imamo v Kubedu lepo prenovljevo in poslškano cerkev, vendar malo hodimo vanjo; k maši malo, k popoldanskemu blagoslovu pa skoro noben moški ne gre. Ljudje ne marajo več za nadeljo, kosijo in vozijo seno kakor druge dneve. Kakor se vidi, nima tretja božja zapoved nobene veljave več pri nekaterih. Z letino slabo kaže; sena bo nekaj, krompirja prav malo. Oni teden je bila huda burja; ves ječmen je omlatila, tako da ga ne bo niti za seme; po nekaterih njivah je polovico koruze polomila. Sadje tudi slabo kaže. Ako ne pride v kratkem dež, tudi fižola ne bo.

Prvo nedeljo julija je bilo opasilo v Gračišču. Ker so si sami izbrali ples, je odpadla cerkvena slovesnost. Bila je le tiha sv. maša ob 8^{1/2}. Gračiščani so bili jezni in so štrajkali s tem, da večina ni šla k sv. maši, od fantov in deklet skoro nobeden. Tudi Kubejcev je bilo malo v Gračišču pri sv. maši, a popoldne so se plesa in pitja v obilnem številu udeležili. Na 15. julija bo pa v Kubedu Mohorjeva nedelja in seveda spet ples. Bog daj ljudem pamet!

Trezno misleči.

Socialni vestnik.

Pet dni dela, dva počitka. Ena največjih oblačilnih industrij v Ameriki je vpeljala s 1. majem t. l. v svojih delavnicah 40urni tednik. To je: V tednu bodo delali samo pet dni po 8 ur na dan. Ta ukrep je izvršilo podjetje v sporazumu z delavsko organizacijo. Svoj korak utemeljuje na sledeči način: Vodstvo podjetja se je že dolgo časa pečalo z idejo petih delovnih dni v tednu. Končno je prišlo do prepričanja, da je taka vpeljiva gospodarska zadeva. Kajti razvoj moderne tehnike in večja povprečna storitev delavstva opravičuje skrajšanje delovnega časa v obratih. Toda kaj pa z odpadlim zaslužkom, se bo vprašal marsikateri delavec, ko bo bral te vrstice? Za to je pač preskrbela delavska organizacija. Ta je dosegla, da so se delavske plače zvišale za toliko, da je odpadek šestega delovnega dne popolnoma krit.

S tem korakom je nastopila v Ameriki nova doba. Kajti temu podjetju bodo sledila še druga. Tvrdba »Nova Anglija« se že pripravlja, da bo istotako uvedla petdnevni tednik. Za to tvrdo je značilno, da je z obstoječo delavsko organizacijo v najboljših odnosih in da obravnava z njo prijateljsko vsa vprašanja, ki se tičejo zadev delavstva in podjetnika. To razmerje gre tako daleč, da nosijo produkti tega podjetja znake strokovne organizacije.

V blaženi Ameriki.

Chicago slovi kot največje roparsko gnezdo v Združenih državah. Oblasti so tako daleč brez moči, da se vežejo z roparji in jih skušajo na lep način nekoliko omejevati v njihovem rokodelstvu. To je n. pr. znano o bivšem chikaškem županu Thompsonu, ki je pri zadnjih volitvah padel. Sedaj pa prihaja poročilo, da je neka odlična stara čikaška tvrdba — Sanitary Clearing Shops, Inc. — sprejela kot svojega deležnika kralja zločincev »Scarface Al« — Alfreda z obronki. Ze 40 let obstoječa tvrdba se je bila utrudila vsled večnih bombnih napadov na svoje prostore in ni mogla več gledati, kako roparji ubijajo in ropajo njene uslužbenke. Policija se je bila pri tem izkazala kot popolnoma brez moč. Sedaj tvrdba ne potrebuje več ne državnega pravdnika ne policije, ker vživa najboljšo zaščito na svetu. Dejansko je novi deležnik že dosegel, da so napadi na tvrdo prenehali in kondurenčna tvrdba si mora sedaj izmisliti kaka nova sredstva, da bo njen poslovni nasprotnik oškodovan. Da že doslej ni rok križem držala, priča dejstvo, da ima pravdo na vratu, v kateri se ji očita, da je dala tri tovarne avtomobile svoje nasprotnice z blagom in šoferji sežgati! Tudi je dala zlití nasprotnici v čistilne kadi jedke

kislíne ter ji povzročila na ta način veliko škodo. A kakor rečeno, ima sedaj tvrdba v svoji sredi »Alfreda z obronki« in njegove fante in sme upati, da se razmere izboljšajo. Seveda konkurenci ne preostaje nič drugega, nego da si tudi ona najde zaveznika med zločinci. Praviijo, da si je že kupila dva posebno dobra strelca med njimi. Potemtakem se bitki med čikaškimi zločinci še ne bo zmanjkalo!

Roman preprostega dekleta.

Avstrijskim sodiščem se obeta pravda za velikansko dedščino po vdovi angleškega inženjerja in veleindustrija Linginga, ki jo cenijo na 50 milijonov šillingov. Usoda te žene je bila izredno romantična. Rodila se je 1. 1854. v Brucku ob Litvi kot hči docela preprostih in revnih staršev. Bila je pa zelo lepa in bistrega uma. Komaj je dorasla v mladenko, je morala Ana na Dunaj iskat službe. Te jo je spoznal angleški inženjer Linging, ki je nadzoroval dunajsko plinarno. Dekle mu je bilo tako všeč, da jo je sklenil poročiti, toda njegova družina, silno bogata in konservativna, se je temu do skrajnosti upirala. Ta družina je imela v lasti več patentov za plinarne ter je nadzorovala mestne plinarne domalega po vseh velikih evropskih mestih. Odtod njeno bogastvo, ki je neprestano raslo. Inženjer Linging je slednjič kljub vsemu nasprotovanju svojih sorodnikov preprosto dunajsko služkinjo poročil in se preselil z njo v London. Zakon je bil zelo srečen. Pred sedmimi leti je Linging umrl in zapustil vse premoženje svoji ženi. Ta se je po njegovi smrti vrnila v svoje rojstno mesto Bruck o. L. in živela tu do svoje smrti (novembra 1927). V oporoki je zapustila znaten del premoženja za dobre namene: ustanovo za reveže v Brucku, ustanovo za revne osebe, ki žive same in so dovršile 60. leto; svojo hišo v Brucku je zapustila tamkajšnji obrtni posojilnici, pri kateri je bila članica nadzorstva; svoj park je zapustila mestni občini itd. Vse svoje ostalo premoženje pa je zapustila dvema osebama, ki sta bili v zadnjih letih življenja prijazni z njo: gostilničarju Jožetu Ruppju v Hoefleinu in svoji družabnici Greti Rabhahn — to pa pod pogojem, da se Rupp in Rabhanna vzameta, poročita. Ta pogoj sta dediča takoj izpolnila. Toda sedaj so vstali revni sorodniki Lingingove, ki pravijo, da je pokojnica napravila testament tik pred smrtjo, ko se že ni več jasno zavedala. Oporoko hočejo ovreči.

Tajništvo in naša pošta.

Boršt. Italijanski zakon določa, da se dreve ne sme saditi bliže ko 3 m od sosedovih tal. Če je Vaš sosed sadil potem, ko je že novi zakon veljaven, zapade on.

Markovič. Pošljite, da vidimo. — Pozdrav!

Trnovo pri Bistrici. Ne umemo, kaj hoče dopis reči in seveda ne vemo tudi, kdo je »vaščan«.

IZJAVA

Gleda dopisa iz Godoviča, ki je bil objavljen v »Malem listu« št. 7 dne 10. februarja 1928, izjavlja uredništvo, da ni imelo namena z omenjenim dopisom škodovati poklicnemu ugledu gdčne Frančiške Zupančičeve, učiteljice v Godoviču.

Uredništvo.

PREKLIC.

Podpisani Josip Gombač živ. Antona iz Naklega 12 preklicujem vse žaljivke izrečene proti gg. Ivanu Mahorčiču iz Naklega št. 1 in Josipu Ivančiču iz Naklega št. 2 ter se jima zahvaljujem da sta odstopila od kazenskega postopanja. Naklo dne 6-6-1928.

JOSIP GOMBAČ.

Steklina pri človeku.

V začetku, ko ugrizne človeka stekla žival, ne čuti človek še nikakih bolečin. Edino skrb mu delajo neprestane misli, kako bo, če se bo bolezn v polni meri razvila. Ko se bliža izbruh bolezni same, se pojavijo na ugrizenem mestu skeleče bolečine, ki naredijo ta vtis, kot da bi dotično mesto nekaj časa gorelo, potem se začuti močno zbadanje, srbečica itd. Koža postane na dotičnem mestu temnordeča in rana, ki postane med tem gnojna, se zopet odpre. Polagoma se polasti človeka splošna utrujenost, ki ga prisili, da gre lež v posteljo. Toda tudi v postelji ne najde nikakega pokoja, temveč se premetava brez spanca sem in tja. Muči ga strašen glavobol, dihanje mu postane otežkočeno in celo telo spreletava huđ mraz, ki gre do kosti. Appetit do jedi izgubi popolnoma, pač pa se pojavi takoj neznošna in neutolažljiva žeja. Toda ko hoče bolnik piti, tedaj ga zgrabi silen krč v grlu, ki mu napravi zopet neznošne bolečine. Radi tega dobi kmalu velik odpor do vseh tekočin in poseben strah pred vodo, ki ga imenujemo hidrofobijo, ki je pa zanj tudi nekaj strašnega, ker ga muči pri tem silna žeja. Toda so tudi taki bolniki, ki prenašajo raje vse krče v vratu in muke, samo da dobe požirek mrzle vode v usta. S temi napadi je v zvezi tudi velika občuljivost z ozirom na svetlobo in zrak, dotikovanje in sploh z ozirom na vsak najmanjši šum. Že samo govorjenje v bližini bolnika, mu povzroča hude krče in napade. Ko doseže bolezen svoj višek, tedaj se začne bolniku v glavi mešati in začne strahovito besneti. Zazdi se mu, da ga hočejo vsak trenotek umoriti, da se bo zdaj pa zdaj nad njim zrušilo zidovje, da ga bodo požrle divje zveri in druge slične take predstave se neprestano vrstijo v njegovi glavi. Zlasti pa ima bolnik velik strah pred tistim steklím psom, ki ga je ugriznil in prosi neprestano okoli stoječe, da ga varujejo pred tem psom. Naenkrat začne strašno besneti, razbijati okoli sebe in se premetavati, obraz mu postane rdeč, oči ima temnordeče obrobljene in neprestano mu tečejo solze iz njih. Besed ne more več popolnoma izgovarjati, ker ne more radi krčev v grlu požreti vse slin, ki se mu čezmerno izloča v ustih. Zato mu silijo neprestano pene iz ust, poleg tega pa bolnik še sam pljuva okoli sebe. Ta strašna besnost traja pol do tričetrt ure, narkar se bolnik zopet pomiri in pride celo toliko k zavesti, da prosi okoli stoječe, da naj se ga varjejo, da jih ne ugrizne. Vendar ta mir traja jako malo časa, ker se kmalu spomni ravnokar prestanih bolečin, ki se bodo v nekaj urah zopet ponovile v povečani meri in ki mu bodo morda že smrt prinesle. Pri naslednjem napadu zopet razbijajo in grizejo vse, kar sploh dobe, celo sebe ter se skušajo neredkokrat tudi umoriti ali pa prosijo okoli stoječe, da ga rešijo s smrtjo teh groznih in neznošnih muk. Bolezen traja dva do štiri dni in smrt nastopi navadno sredi najhujšega napada. Včasih pa bolnik vsled neprestanih napadov poprej že popolnoma ohromi, predno nastopi smrt. Tik pred smrtjo se bolnik nekoliko umiri, le rahli sunki ga neprestano tresejo. Njegova koža je vsa pokrita z lepljivim in smrdečim potom. Nekateri morejo pred smrtjo še celo požirek vode spiti, kar je siguren dokaz, da je smrt blizu.

GOSPODARSTVO.

Bankovol po 5 in po 10 lir bodo še imeli uradno veljavo do konca tega leta. Zameniti se bodo mogli po novem letu samo pri banki in sicer do 30. junija 1928. Od takrat naprej izgube sploh vsako vrednost.

Tobak. Nekateri vrste tujega tobaka se bodo zanaprej nekaj ceneje prodajale. Domačemu tobaku ostane stara cena.

Slabe kučije. Pred kratkim je bil Trstu občni zbor plovne družbe «Navigazione Libera Triestina», ki pe bavi s

lovornim prometom. Bilanca za l. 1927. izkazuje 24 $\frac{1}{2}$ milijona izgube. Odbornika Polič in Fava sta odstopila, izvoljena sta bila Falck in Nardi-Beltrame.

Kupčija s svilodi je v Istri zelo mrtva. Že lani ni bilo nič prida; nekateri so že letos opustili rejo sviloprejk.

Vinske cene v Istri. Črno vino: Buje 200-220, Kaštelir 200, Koper 220-230, Buzet 200, Motovun 200-220. — Belo vino: Buje 200, Kaštelir 200, Buzet 190, Motovun 200-220, Momjan 230, Svetvinčenat 150.

Koper. Cena krompirja gre od 40-45 L za stot. Lani osorej se je prodajal po 68-70. Letos je zaprt uvoz na Češko; to je pritisnilo na cene. — Vino kaže dobro.

Poročila iz Istre. Poročilo iz Vižinade ugotavlja že 27. junija, da se žito suši pred zoritvijo; večina letine je proč. — V dolini Mirne je bil slab seneni pridelek. — Iz Barbana poročajo, da je zgodnji februarški krompir uničila peronospera skoro popolnoma; aprilskemu ni škodovala. — V Momjanu so češnje prodajali po 1.20-1.40.

Državni papirji. Borzne cene so zdaj take-le: 3 $\frac{1}{2}$ % renta 72.15, konsolidirani državni dolg 82.50, liktorsko posojilo 82.40, beneške obligacije vojne odškodnine 76.

Cena zlata je po uradnem ključu 367.85, t. j. za 100 lir v zlatu dobiš 367.85 v papirju. Cekin za 20 kron velja 72.50-74.50 L.

Po čem je lira?

Dne 11. julija si dal ali dobiš:

Za 100 dinarjev	33.40 L
» 100 franc. frankov	74.65 »
» 100 švicarskih fr.	366.25 »
» 100 nemških mark	452.25 »
» 100 avrst. šilingov	266.25 »
» 1 dolar	18.80 »
» 1 funt	92.30 »

Tipografija FRATELLI MOSETTIG - Trieste.

MALI OGLASI

VELIKA ZALOGA papirja, papirnatih vrečic. Uvoz in izvoz na vse kraje Po ugodnih cenah. Tvrška Gastone Dolinar, Trst - Via Ugo Polonio 5.

Za birmske botre.

Darujte birmancem lep molitvenik. Dobite jih pri nas: izbira je velika: 40 različnih vezav od najpreprostejšega platna do finega pristnega usnja in umetne kosti. Za mladino priporočamo: *Kam Greš?* (200 strani) Cena: 3.70 L. 4.—, 5.50, 9.—; usnje 11.— L. *Angelček* (192 str) Cena: 11 vezav od L 2.50 do 11.—.

Trgovcem 25% popust!
Katoška knjigarna v Gorici,
Via Carducci 2.

Dott. Gius. Comel

špecialist za bolezni v ušesih, nosu in grlu, bivši operator na univ. klinikah prof. Neumann-a in Hajek-a na Dunaju in assistent prof. Brunetti v oddelku za nosne in ušesne bolezni v mestni bolnišnici v Benetkah

Sprejema od 9-11 in od 3-4 pop. v Gorici, Via Garibaldi II (prej via Teatro.)

Za birmo,
ne pozabite na staro trgovino zlatnine

ALOJZ POVH

PIAZZA GARIBALDI 2
prvo nadstropje.

Največja delavnica v Trstu.
Pazite na naslov!

ZDRAVNIK

Dr. FRAN GRUDEN

ordinira v TRSTU

Via S. Lazzaro 23 II n.

(zraven kavarne Roma)

od 10 in pol predp. do 13

V NABREŽINI ord. samo popoldne od 14 do 18 (na lastnem domu.)

Dr. SARDOČ

ZOBOZDRAVNIK

TRST

VIA S. LAZZARO 23, II.

Velika zaloga mrtvaških predmetov.

Kompletne pogrebne opreme:

I. razreda od 300 lir naprej
II. " " 200 " "
III. " " 100 " "
pogrebi otrok od 25 lir naprej.

I. SAKSIDA - DORNBERG 3.

Zobozdravniški ambulatorij

Dr. G. LAURINSICH

TRST — Via delle Sette Fontane 6 — TRST

Izvršuje točno vsako delo z zlatom in kavčukom. - Slovencem z dežele poseben popust za potne stroške.

Govori se slovensko.

Delo zajamčeno.

Cene ljudske.

Odprto od 9-13 in od 15-19 - Ob nedeljah od 10-12.

Najboljše čevlje ima v Trstu v zalogi

Matija Pahor

Trst - Via Arcata 19 - Trst

::: LASTNA IZDELOVALNICA :::

Čevlji delani samo na roko.

Tvrška znana po vseh podeželskih sejnih.

Za botre in birmance bogata izbira vsake vrste čevljev okusno izdelanih in dober kup.

Čevljarnica FORCESSIN

odlikovana v Parizu in Genovi 1924.
z veliko premijo, diplomo in zlato svetinjo

Trst — via Caprin 5 pri Sv. Jakobu — Trst

Starši! Botri!

Birma bo.

Treba je preudariti, kje si boste omislili novo obutev zase in za otroke. Najbolj boste zadovoljni če poskusite

— pri —

« FORCESSINU »

Jakob Bevc

urarna in zlatarna

TRST, Campo S. Giacomo št. 5

Najlepša prilika za nakup birmanskih daril!

ETERNIT

Zaloga - TRST

TRIESTE VIA TRENTO
ŠTEV. 16. (Pri evangelijski cerkvi) - Shranite naslov!

Vipavsko vino

- Kmetijsko društvo v Vipavi - ima veliko zalogo izvrstnega domačega namiznega in desertnega vina. Kupci se vabijo.

V kratkem odpre novo delavnico

V SEŽANI

urar in zlatar.

Garantira popravila. - Najnižje cene.